

อยู่ที่วาสนา

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ถาม-ตอบ ปัญหารธรรม วันที่ ๑๐ สิงหาคม ๒๕๖๒

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ถาม : ประมาณปีที่ผ่านมา อยู่ๆ โยมก็เห็นตัวเองพุทๆๆ เขาพุททั้งวัน เขาพุทเองก็รำพึงว่าบ่นอะไรทั้งวัน จากนั้นก็เลยเข้ามาข้างในตัว มันนุ่มๆ เหมือนเราอยู่ตรงจุดสะดือ มองเห็นกระดูกสันหลังฝังปนในเนื้อ เห็นแค่ช่วงเดียวก็รู้ว่า กระดูกไม่ใช่เรา ไม่ใช่ของเรา

พอออกมาก็เห็นเขาออกไปคิด เดี่ยวคิดออกๆๆ ก็รู้ว่าเราไม่ได้คิด มันคิดเอง เลย์รู้ว่าความคิดไม่ใช่เรา ไม่ใช่ของเรา เป็นชัดๆ มากแบบนี้ประมาณ ๕ วัน และโยมก็นึกในใจว่า ถ้าเรามีสติตลอดวันก็คือการภาวนานั่นเอง ในช่วงแรกๆ เราจะเห็นความคิดชัด เขาคิดอะไรก็เห็น แล้วตัวที่เห็นจะค้างอยู่ที่หน้าอก

กราบเรียนถามหลวงปู่ดังนี้เจ้าคะ

๑. ทำไมบางช่วงมันเหมือนเหนื่อยๆ หนักๆ ต้องผ่อนหายใจยาวๆ จึงจะหาย เพราะอะไรคะ

๒. โยมเน้นเดินจงกรมมากกว่านั่งคะ เพราะนั่งได้แป๊บเดียวก็หลับ จะแก้ไขอย่างไรคะ เพื่อที่จะนั่งให้นานๆ สมัยก่อนใหม่ๆ นั่งได้ทุกวัน วันละหนึ่งชั่วโมง เดี่ยวนี้หลับตาแป๊บเดียวก็หลับคะ

๓. เวลาเดินจงกรมควรภาวนาแบบไหนจึงจะก้าวหน้าคะ

๔. เมื่อถึงเวลาจวนจะตาย เวทนาจะกล้ำมาก จะทำอย่างไรจึงจะไม่ให้สัมผัสภาวธรรมว่าร่างกาย ชันธ์ ๕ ไม่ใช่เรา เราไม่ใช่ชันธ์ ๕

ขอบพระคุณเจ้าคะ

ตอบ : จบ จบคือวางไว้หมดเลย สิ่งที่ผ่านมาเนี่ยมันคืออดีตทั้งสิ้น สิ่งที่ผ่านมาเนี่ยมันคืออดีตทั้งสิ้น เพราะมันเป็นอดีต เห็นไหม ธรรมชาติขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไม่ให้ห่วงอดีตอนาคต ไม่ติดกับอดีตและไม่ยึดมั่นถือมั่นไปในอนาคต ให้อยู่กับปัจจุบันนี้ๆ

แล้วถ้าปัจจุบันเนี่ยะ กลับมาทำอะไรรู้ไหม

กลับมาหายใจเข้านึกพุท หายใจออกนึกโธ หายใจเข้านึกพุท หายใจออกนึกโธ กลับมาทำความเข้าใจของใจ ถ้าใจมันสงบแล้วนะ สิ่งที่มีรู้มันเห็นมันจะชัดเจนของมันขึ้นไป ถ้าใจยังไม่สงบขึ้นมา สิ่งที่มีรู้ที่เห็นขึ้นมา อย่างสิ่งที่ว่านี่เป็นอดีตไปแล้ว

สิ่งที่เป็นอดีตไปแล้วนะ วันหนึ่งเห็นตัวเองว่าพูดๆๆ แล้วเราก็มีสติปัญญาตามไป บ่นอะไรทั้งวันๆ พอบ่นอะไรทั้งวันก็ไปเห็นเป็นกระดูกสันหลังปนเนื้อ พอพิจารณาไปแล้วกระดูกนั้นไม่ใช่เรา เราไม่ใช่กระดูก ชันธ & ไม่ใช่เรา เราไม่ใช่ชันธ &...อันนี้เป็นธรรมชาติ

ธรรมที่มันผุดขึ้นมาๆ เวลาเราเห็นสิ่งใดขึ้นมาเนี่ยมันเป็นสังขาร ธรรมที่มันผุดขึ้นมามานะ อู้อู! มันอบอุ่นมาก มันมีความสุขมาก มีความเข้าใจมาก เพราะอะไร

เพราะเราภาวนาอยู่นะ เวลาธรรมมันผุด ธรรมมันผุดขึ้นมา ตอนนั้นนะเขาไปหมดเข้าใจไปหมดนะ สุดท้ายแล้วมันก็เป็นอดีตไปไป พอมันเป็นอดีตไปแล้ว แล้วเราจะทำอย่างไร

“๑. ในบางช่วงเห็นว่ามันหนักๆ เหนื่อยๆ”

มันหนักๆ เหนื่อยๆ เวลาจิตมันคลุกเคล้าแล้วเป็นอย่างนั้นนะ

เวลาคนหายใจเข้านึกพุท หายใจออกนึกโธ หรือใช้ปัญญาอบรมสมาธิ เวลามันปล่อยมันวางแล้วโล่ง เพราะอะไร เพราะสมาธิคือความเป็นอิสรภาพ จิตที่เป็นอิสรภาพ จิตที่ไม่ต้องไปแบกรับความคิดใดๆ ทั้งสิ้น

คนเราธรรมชาติของจิต ธรรมชาติของจิตๆ จิตนี้เหมือนน้ำ น้ำในแก้ว น้ำอยู่ในแก้วเราไม่อาจจะทราบได้ว่าในแก้วมีน้ำหรือไม่มีน้ำ ถ้าเติมน้ำอะไรไปเราจะเห็นเป็นสีต่างๆ นั้นนะ อ้อ! ในแก้วนั้นมีน้ำ ในแก้วนั้นมีน้ำ

นี่ก็เหมือนกัน ถ้ามันอยู่เฉยๆ เฉลียวๆ ว่างๆ เวลาคิดขึ้นมาเหมือนสีเหมือนแสง มันรู้ว่าเรามีความคิดๆ ไง เวลามันแสดงออกอย่างนั้นมันก็เป็นอย่างนั้น มันก็เลยเวลาว่า “ทำไมมันหนักๆ หนึ่อยๆ”

หนักๆ หนึ่อยๆ เพราะสีมันเข้มขึ้น มันมีสีเข้มขึ้นมันก็ชัดเจนของมัน เห็นไหม สีกับน้ำคนละอันกัน น้ำคือน้ำ สีคือสี ความรู้สึกนึกคิดคืออารมณ์ อารมณ์ไม่ใช่จิต จิตไม่ใช่อารมณ์ จิตเป็นจิต อารมณ์เป็นอารมณ์ จิตนี้สักแต่ว่ารู้ ผู้รู้ อารมณ์ความรู้สึกคือความคิด ความคิดคือสิ่งที่ถูกรู้ เวลาเรารู้ขึ้นมาแล้ว ถ้ามันรู้สิ่งใดแล้วมันก็หนักๆ หนึ่อยๆ

แต่ถ้ามันมีสติมีปัญญานะ เรามีสติเท่าทันตัวเราเองนะ ว่าง แล้วถ้ามีใหม่ๆ สดขึ้น แล้วพอมีใหม่ๆ เพราะมันเพิ่งเป็นไง แล้วพอนานไปๆ มันก็จะเริ่มแล้ว เริ่มหนักเริ่มหนึ่อยเพราะอะไร เพราะมันไปคลุกเคล้า

ถ้ามันไปคลุกเคล้า ถ้าจะเอาความจริงก็ต้องกลับมาที่หายใจเข้านึกพุท หายใจออกนึกโธ กลับมาหายใจเข้านึกพุท หายใจออกนึกโธ ใจความหนักความหนึ่อยนี้เป็นเรื่องธรรมดาแล้วสิ่งที่มันผ่านมาแล้วเป็นอดีตไปแล้ว ว่างไว้ สิ่งที่เป็นอดีตไปแล้วอย่าไปดึงมันมานะ

ที่หลวงตาท่านพูด พระกรรมฐาน สิ่งที่จะเป็นอันตรายที่สุดคือสัญญาความจำได้หมายรู้

หลวงตาท่านภาวนาของท่านแล้วท่านเรียนไปด้วย ท่านบอก ๗ ปี ๗ ปีทำสมาธิได้ ๓ หน เวลาลงสมาธิ แหม! มันสุดยอๆ เพราะตอนนั้นท่านยังเป็นนักเรียนอยู่ ท่านเรียนของท่านอยู่ใช่ไหม มันก็มีความผูกพัน ไปคิดแต่ว่ามันสุขอย่างนั้นนะ อยากได้อย่างนั้นนะๆ แล้วไม่ได้แล้วถ้าแบบว่ามันปล่อยวางแล้ว เออ! โลงโง่เลย พุทโธอีกแล้ว เดี่ยวมันลงอีก พอลงอีกก็อยากได้อีก

ไฉนี้ก็เหมือนกัน ที่มันบ่นทั้งวัน ความคิดไม่ใช่เรา เราไม่ใช่ความคิด ชันธ ๕ ไม่ใช่เรา เราไม่ใช่ชันธ ๕ นี่มันเป็นอดีต แล้วเราก็ก็นึกถึงมัน ไปคิดถึงมันนะ

สิ่งที่มันเกิดขึ้นมามันเป็นคุณธรรม มันเป็นสังฆธรรมที่เกิดขึ้นบนหัวใจเรา อดีตแล้ววางไว้ อย่าไปยุ่งกับมัน ว่างไว้ๆ มันเย็นยันได้ๆ คนที่ทำสมาธิได้นะ แล้วจะมุงมันหรือว่ามันคงในพระพุทธรูปศาสนาเพราะจิตสงบแล้ว พอจิตสงบแล้วมันรู้ของมันตามความเป็นจริง

รู้ตามความเป็นจริงไม่ใช่รู้โดยคำสั่งสอนของใคร ไม่ใช่รู้โดยครูบาอาจารย์อะไรอบรม รู้ขึ้นมาจากจิตของตนเอง มันคง แล้วชัดเจนมาก ถ้าจิตมันรู้เอง นี่สัมมาสมาธิสำคัญอย่างนั้น สัมมาสมาธิ ถ้าเป็นสมาธิแล้ว ถ้ามันรู้ของมันตามความเป็นจริงนะ โอ้โฮ! ไม่ต้องมีใครบอก บัณฑิตต่างๆ สันติภูมิโก รู้ท่ามกลางใจของตน

นี่ก็เหมือนกัน ชันธ ๕ ไม่ใช่เรา เราไม่ใช่ชันธ ๕ เรารู้ของเราเอง แต่รู้ของเราเองมันรู้ผ่านไป แล้ว ถ้ามันเป็นความจริงมันจะมีเหตุผลมากกว่านี้ นี่มันเป็นความคิด เป็นความคิดที่เราเห็น

แต่ถ้าจิตมันสงบแล้วยกขึ้นสู่วิปัสสนา ถ้ามันเป็นความจริงแล้ว เวลามันใช้ปัญญา ปัญญาของเราไง ปัญญาคือเงินของเรา

เวลาเราไปกินเลี้ยงกับเพื่อน เพื่อนมันเป็นคนจ่ายบิล โอ้! อิมแล้วตั้งค์ยังอยู่ครบ อิมแล้วตั้งค์ยังอยู่ครบ แต่ถ้าเราไปร้านอาหาร เรากินเอง เราต้องจ่ายบิล การจ่ายบิลเราต้องจ่ายตั้งค์ตั้งค์ของเราต้องบกพร่องไปในกระเป๋ ไม่ใช้กินอิมแล้วเงินยังอยู่ครบ

นี่ก็เหมือนกัน ถ้ามันเป็นธรรมชาติ มันกินอิม มันมีความรู้สึก แต่ตั้งค์ยังอยู่ครบ ตั้งค์อยู่ครบก็คือกิเลสอยู่ครบไง ตั้งค์พร่องไปก็กิเลสพร่องไปไง นี่พูดถึงถ้ามันเป็นความจริงนะ

แต่ถ้ามันเป็นอาการแบบนี้ เราจะบอกว่า ไม่ใช่บอกว่าผิด ไม่ใช่ผิด ถูก แต่ถูกต้องตามขั้นตอน ขั้นตอนของมันรู้อย่างนี้มันก็รู้ได้อย่างนี้ ถ้ารู้ได้อย่างนี้ ถ้าไม่มีครูบาอาจารย์นะ ถ้าเป็นครูบาอาจารย์ที่ไม่เป็นนะ งง

นี่ธรรมมันเกิด ธรรมมันผุดขึ้นมา เพราะอะไร เพราะถ้ามันเป็นความจริงนะ ถ้าจิต ดูที่หลวงปู่ดุลย์พูด “จิตเห็นอาการของจิต”

จิตมันต้องรู้ต้องเห็นของมันก่อน รู้เห็นขึ้นมาเหมือนกับการทำบัญชี การทำบัญชีมันต้องมีรายรับรายจ่ายใช้ไหม แล้วก็รายรับเท่าไร รายจ่ายเท่าไร แล้วผลได้เท่านี้ใช้ไหม

นี่ก็เหมือนกัน เวลาถ้ามันเป็นความจริง มันจิตเห็นอาการของจิตคือจิตเห็นสติปัฏฐาน ๔ แล้วมันต้องทำบัญชี รายรับรายจ่ายคือวิปัสสนา คือใคร่ครวญๆ ใช้ปัญญาตลอด แล้วมันจะ

สรุปลงว่ากำไรหรือขาดทุน ถ้าขาดทุน ขาดทุน ทำใหม่ ถ้ากำไรๆ สะสมไว้ แล้วทำต่อเรื่อยๆ ไป จนปิดบัญชี ปิดบัญชีนั้นถึงจะเป็นความจริง ถ้ามันเป็นความจริงมันจะมีเหตุผลอย่างนี้

ที่ว่า ชั้นที่ ๕ ไม่ใช่เรา เราไม่ใช่ชั้นที่ ๕ แต่ถ้ามันรู้ชั้นที่ ๕ ไม่ใช่เรา เราไม่ใช่ชั้นที่ ๕ ด้วยความเห็นอย่างนี้ นี่เรียกว่าธรรมมุข เพราะอะไร เพราะไม่ได้ทำบัญชี ไม่ได้ทำบัญชี ไม่มีรายรับ รายจ่ายไง มันขึ้นมาร่วมกันไง ก็เหมือนพ่อแม่ให้เงินลูก เอาไป แต่ถ้าเราทำงานเองอีกเรื่องหนึ่ง ทำงานเองมันจะมีปัญหาอีกปัญหาหนึ่ง

ฉะนั้นถึงบอกว่า ใ้อที่ผ่านมาแล้วไม่ได้บอกว่าผิด เพราะอะไร เพราะถ้ามันเกิดขึ้นมาตามความจริงมันผิดตรงไหน แต่อริยสัจมันเป็นอีกเรื่องหนึ่ง ในอริยสัจมันเป็นอีกเรื่องหนึ่ง ในอริยสัจมันจะมีขั้นตอนของมัน

ถ้ามีขั้นตอนของมัน ครูบาอาจารย์ที่เป็นจริงเขาจะมีเป็นขั้นเป็นตอน เขาเรียกว่าภูมิ ภูมิของปุถุชน ภูมิของกัลยาณชน ภูมิของโสดาปัตติมรรค ภูมิของโสดาปัตติผล ภูมิของสกิทาคามิมรรค ภูมิของสกิทาคามีผล ภูมิของอนาคามิมรรค ภูมิของอนาคามีผล ภูมิของอรหัตตมรรค ภูมิของอรหัตตผล

ทำไมโสดาปัตติมรรคกับโสดาปัตติผลทำไมคนละภูมิละ

อ้าว! ก็มรรค ๔ ผล ๔ ไง บุคคล ๘ บุคคล ๘ คนละภูมิไ้

ฉะนั้น ภูมิของโสดาปัตติมรรคมันไม่รู้เรื่องโสดาปัตติผลหรอก โสดาปัตติมรรคมันพิจารณาจนขาดไปเป็นโสดาปัตติผล มันถึงจะเข้าใจของโสดาปัตติมรรค โสดาปัตติผล สกิทาคามิมรรค สกิทาคามีผล อนาคามิมรรค อนาคามีผล อรหัตตมรรค อรหัตตผล บุคคล ๘

ทำไมถึงไม่ใช่บุคคล ๔ ละ

บุคคล ๘ สี่คู่ นี่ไง เวลาถ้ามันเป็นเหตุเป็นผลนะ

นี่พูดถึง ทำไป อันนี้พูดถึงว่า สิ่งที่ผ่านมาไปแล้วให้มันผ่านไป แล้วอย่างข้อที่ ๑. ทำไมหนักๆ หน่วงๆ

หนักๆ หน่วงๆ เพราะว่ามันไปคลุกเคล้ากับอารมณ์ แล้วเราก็พุทโธชัดๆ ขึ้นมามันก็จะเบาขึ้นมาถ้าเป็นสมาธิ

“โยมถนัดการเดินจงกรม ไม่ถนัดนั่ง นั่งได้แป๊บเดียว”

เดินจงกรมก็ได้ นั่งก็ได้ แต่อดีย่อยาไปผูกพันกับมัน เวลาเราจะเข้าภาวนาในปัจจุบันนี้เท่านั้น แล้วทำปัจจุบันนี้ คือเราต้องการเงินสดๆ ต้องการเงินเข้า เราไม่ต้องการอดีต สิ่งที่อยู่ในบัญชีเก่า ไม่เอา แล้วบัญชีเก่านั้นมันทำให้เราไปคุ้มครอง พอคุ้มครอง รักษา นั้นนะสัญญา แล้วสัญญาทำให้เราจะล้าละล้งๆ หน้าก็ไม่ได้ หลังก็ไม่ได้ ไม่ได้อะไรเลย

ฉะนั้น เวลาครูบาอาจารย์ท่านให้วาง เวลานอกจากเดินจงกรม นอกจากนั่งสมาธิ ได้สมบัติเดิมเราต้องเก็บรักษาดูแลให้ดี แต่เวลาเดินจงกรมให้เป็นปัจจุบัน คำว่า “ปัจจุบัน” คือตรงนี้ นี่พูดถึงเดินจงกรม นั่งสมาธิภาวนา

“เวลาเดินจงกรม ควรภาวนาแบบไหนจึงจะก้าวหน้าคะ”

เดินจงกรมก็หายใจเข้านึกพุท หายใจออกนึกโธนี่แหละเดินจงกรม แล้วถ้ามันไม่สะดวก ไม่สะดวกก็ใช้ปัญญาอบรมสมาธิ คือความคิดมันเกิดขึ้นมาแล้วเรามีสติปัญญาเท่าทันมัน เท่าทันความคิด ถ้าเท่าทันความคิดนะ เพราะความคิดมันเกิดจากเรา ถ้ามีสติเป็นธรรมชาติ มันจะเท่าทันความคิด

เพราะสมบัติบ้า คิดแล้วคิดเล่า คิดซ้ำคิดซาก คิดแต่เรื่องเดิมๆ ใ้อที่ควรจะคิดมันก็ไม่คิด ใ้อที่ไม่อยากให้คิดมันก็จะคิด ถ้าปัญญามันทันนะ มันอายุไ้ ไหนว่ามึงฉลาด มึงโง่กว่ากิเลส นี่คือปัญญาอบรมสมาธิ นี่พูดถึงว่าข้อ ๓.

“ข้อ ๔. เมื่อถึงเวลาจะตาย เวทนาจะกล้ำมาก จะทำอย่างไรจึงจะไม่ให้ลืมสภาวะธรรมว่า ชันธ์ ๕ ไม่ใช่เรา เราไม่ใช่ชันธ์ ๕”

นี่ไง เราถึงบอกว่า เวลาจวนจะตายเวทนามันแก่กล้าแน่นอน

“แล้วทำอย่างไรจะไม่ให้ลืมสภาวะธรรม”

ถ้ามันเป็นความจริงนะ มันไม่มีลื้มและไม่มีจำ ถ้าเป็นความจริง ความจริงคืออริยสัจ
อภิปุพพธรรม ไม่มีการเปลี่ยนแปลง คงที่ตายตัว อภิปุพพธรรม โสดาบัน สกิทาคามี อนาคามี พระ
อรหันต์ จะเป็นอภิปุพพธรรม อภิปุพพธรรมไม่ใช่สมาธิ

สมาธิเจริญแล้วเสื่อม ความคิดของคนเดียวก็น่าเบื่อ เดี่ยวก็ลื้ม ทุกอย่างเจริญแล้ว
เสื่อมหมด ถ้าเจริญแล้วเสื่อม ภาษาเราว่าไม่ผิด ผ่านไป ใ้ที่เข้ามาแล้วมันก็เป็นคุณประโยชน์
ของเรา เป็นคุณงามความดีของเรา เป็นประสบการณ์ของเรา ประสบการณ์ของเรา ธรรมมัน
เกิดขึ้น ธรรมเกิดขึ้นคือสูตรสำเร็จ สำเร็จรูป เราไม่ได้ก่อเนื้อสร้างตัวขึ้นมา

เราก่อเนื้อสร้างตัวขึ้นมาจนสำเร็จเป็นผลงานของเราแล้ว จบ เป็นอภิปุพพธรรม เวลาจะ
เป็นจะตายมันอยู่กับเราตลอด ไม่มีลื้มและไม่มีจำ ถ้ามีลื้มมีจำ เป็นสัญญา เป็นโลก

แต่ถ้าเป็นโสดาบัน เป็นสกิทาคามี เป็นอนาคามี ไม่มีลื้มและไม่มีจำ คงที่ตายตัว แล้วมี
คุณสมบัติด้วย ถ้าเป็นโสดาบันไม่สัสถัพพตปรามาส ไม่ลุ่มไม่คล้า ถ้าเป็นสกิทาคามีมันลึกกว่า
โสดาบัน แล้วถ้าเป็นอนาคามีไม่เกิดในกามภพ คือไม่เกิดตั้งแต่เทวดาลงมาแล้ว มันรู้ในใจของ
มันเลย

เพราะหลวงตาตอนที่ท่านไปอยู่หนองผือ มันสวดยแล้วมันปล่อย มันสวดยแล้วปล่อย
“เอ๊ะ! อย่างนี้ไม่ใช่พระอรหันต์หรือ” แล้วท่านเจ็บอก ท่านจะตายนะ ถ้าตายก็เกิดบนพรหม รู้
ชัดเจน ไม่มีลื้มและไม่มีจำ

จำก็ไม่มี จำเป็นความจำ ลื้มคือมันไม่มีอยู่จริง แต่ถ้าเป็นอริยบุคคลแล้ว ไม่มีลื้มและไม่มี
จำ มันเป็นโดยตัวของมันเอง ปัจจุบันตลอดตามแต่ขั้นภูมิ แล้วคุณสมบัติมันแสดงออก เช่น
หลวงปู่ดี

หลวงปู่ดีนะ หลวงตาไม่ต้องสั่ง ท่านรู้ว่าทำเต็มที่ หลวงปู่ดี มันเป็นคุณสมบัติในตัวของมัน
เอง มันมีคุณธรรมในตัวของมัน คุณธรรมอันนั้นมันอยู่ในใจ คุณธรรมอันนั้นเป็นธรรม เอโก
ธมโม เอก ไม่มีลื้มและไม่มีจำ มันไม่มีจำ ไม่มี ปัจจุบันตลอด แล้วมันจะมีอะไรละ นี่ธรรมแท้ๆ
แล้วมันจะแสดงออกมาโดยพฤติกรรม โดยกิริยาของบุคคลคนนั้น บุคคลคนนั้นจริงไม่จริงดูแค่นี้
ถ้ามันเป็นความจริงนี่คือความจริง นี่คือสัจธรรม

ฉะนั้น สิ่งที่ว่าถ้าใกล้ตาย เราก็อยู่กับพุทโธ อยู่กับพระของเรา อยู่กับพุทโธของเรา แล้วสิ่งที่มันผ่านไปแล้วอันนั้นเป็นธรรมที่มันเกิดกับเรา เป็นการให้เราศรัทธามั่นคง นี่เขาเรียกว่า จลศรัทธา คือศรัทธามั่นคงในสังฆธรรม เพราะมันเกิดกับกูเอง มันรู้เอง แต่ถ้ามันจะเป็นคุณธรรมนะ มันจะมีเหตุมีผล แล้วมันจะชัดเจน ชัดเจนในตัวมันเอง จบ

ถาม : เรื่อง “วิปัสสนูปกิเลส”

ผมมีความรู้สึกว่าจะน่าจะไม่ถูก (มิจฉาทิฏฐิ) อยากจะแก้ แต่มันคล้ายมีกำลังไม่พอ จึงขอความกรุณาช่วยแก้ไขด้วยครับ ปัญหามีดังนี้

๑. มีความคิดเสมอว่า การฝึกฝนตนนั้นจะให้ผลน้อยถ้าไม่สลัดทิ้งสิ่งแวดล้อม กลุ่มสังคม รวมทั้งวิถีชีวิตแบบเดิมๆ แต่ยังหวาดกลัวการเปลี่ยนชีวิต คือจะรู้ได้อย่างไรว่าถ้าถึงเวลาสลະแล้ว อายุผมก็ ๖๐ กว่าแล้ว อ่านก็มาก ทำมาก็มากแล้ว

๒. หลังทำความสงบก็จะติดความเพลินคือ คอยจะฟังธรรม คิดแต่เรื่องคำสอนของพระพุทโธเจ้า ตัดปะ ต่อกันเป็นชั่วโมงๆ ปรุงแต่เรื่องคำสอน

๓. ใจผมคิดแต่มีมานะ อหังการ อวดดี ฟังผู้อื่นสอนธรรม จะคอยคิดแต่โต้แย้ง แต่ครูบาอาจารย์ก็ยังมีเมตตาเยาะเย้ยครับ หลวงพ่อเคยตอบปัญหาผมว่า คนอย่างมึงพูดไม่ได้ทั้งวัน

ผมเข้าใจอย่างไม่มีข้อสงสัยเลย ในเพศฆราวาสผมไม่มีทางจะละความเป็นเรา ของเรา และตัวตนของเรา หลวงพ่อช่วยแนะตัวดัชนีชี้วัดด้วยครับ ขอกราบขอบพระคุณ

ตอบ : อันนี้พูดถึงนะ บอกว่าเขาจะเปลี่ยนแปลงชีวิต จะทิ้งสถานะเดิม สละออกไปบวชว่าอย่างนั้นเถอะ เพราะนี่ ๖๐ แล้ว แล้วเราจะมีอำนาจวาสนาหรือไม่

ถ้าเราจะมีอำนาจวาสนา เห็นไหม วาสนาของคน วาสนาของคนนะ ถ้าคนมีวาสนามันมีคุณค่าเข้ามาในใจของตน ถ้ามีคุณค่าเข้ามาในใจของตน สิ่งที่เสียสละๆ เวลาเสียสละแล้วเวลากิเลสมันไล่ตามมาๆ มันน่าสะเทือนใจนะ

คนมันอยู่ที่วาสนาจริงๆ เช่น หลวงปู่พรหม ประวัติหลวงปู่พรหม ประวัติหลวงปู่พรหมนะ ท่านมีภรรยา ตัวท่านกับตัวภรรยาท่านมีอยู่สองคน เป็นเศรษฐีเหมือนกัน มีเงินมีทองมาก

แต่ไม่มีบุตร ก็มาคุยกันเองใจ มาคุยกันสองคนว่า เราก็ไม่มีบุตร เราจะมานั่งเฝ้าทรัพย์สมบัติอยู่ทำไม

อ้าว! คุยกัน เจรจากัน ประชุมกันตลอด จนตัดสินใจว่าจะออกบวชด้วยกัน แล้วจะออกบวชก็ไปเจอพระพุทธรูป พระพุทธรูปมาข้างบ้าน ไปอุปัฏฐากพระพุทธรูป ฟังธรรมๆ ด้วย ฟังธรรมแล้วมันก็นั่นคงมันใจของเราว่าจะบวชๆ จะออกบวช เพราะเราจะไม่เป็นชี้อาณาเฝ้าทรัพย์สมบัติให้ใครทั้งสิ้น ถ้าไม่มาเฝ้าทรัพย์สมบัติให้ใครทั้งสิ้น ก็ตกลงเจรจากัน

เวลาเจรจากันแล้ว ตกลงว่า อ้าว! ฉะนั้น เราจะออกไปทั้งคู่ ออกไปทั้งคู่ ทรัพย์สมบัตินี้ แจกก่อน แจกเขาให้หมด แจกเขาให้หมด เวลาแจกไปเรื่อยๆ แจกไปเรื่อยๆ แล้วเป็นห่วงเป็นใยก็ให้ภรรยาออกบวชก่อน เป็นแม่ชีไปก่อน

พอให้ภรรยาออกบวชเป็นแม่ชีไปก่อนนะ แล้วก็แจกไปๆ ก็เหลือบ้านไว้หลังหนึ่ง จะเหลือที่ไว้ผืนหนึ่ง เพื่อภรรยาบวชเป็นชีแล้วถ้าอยู่ไม่ได้ ออกมาก็ยังจะมีบ้านหลังนี้ไว้เพื่อให้ภรรยามีที่พัก

แล้วก็ดูเวลาๆ ดูเวลาจนว่าแม่ชีมันคงแล้ว ทรัพย์สมบัติแจกหมดเลย แจกเสร็จแล้วตัวท่านเองก็ไปบวช พอบวชไปแล้ว ๒ ปี ๓ ปีนะ มันคิดจะสึก คิดว่า เอ! แล้วถ้าสึกไปจะไปหาทรัพย์สมบัติ ทรัพย์สมบัติมากมายมหาศาลแจกหมด

เดียวไปเอาในตู้นะ ประวัติหลวงปู่พรหม เดียวจะหาว่าพระสงฆ์ไม่ นี่เอาประวัติหลวงปู่พรหมมาพูด อยู่ในตู้นี้ประวัติหลวงปู่พรหม

เวลาแจกๆ ไปแล้ว แจกไปแล้วตัวเองก็ออกบวชใหม่ ออกบวชไป ๒-๓ พรรษาคิดจะสึกนะ พอคิดจะสึกแล้วต้องมาเริ่มต้นกันใหม่นะสิ แต่สุดท้ายแล้วก็มีความศรัทธา

เวลาภาวนาไปๆ เวลาภาวนาไปนะ ขนาดทุ่มเทขนาดนั้นนะ ทุ่มเทขนาดนั้น เวลาบวชไปแล้วก็เลสมันพลิกมันแปลง ก็เลสคือความรู้สึกความตระหนี่ถี่เหนียว ความรู้สึกความในใจของคนมันพลิกมันแปลง มันเปลี่ยนมันแปลง มันจะล่อนทั้งนั้นนะ นี่ประวัติหลวงปู่พรหม

แต่สุดท้ายแล้วท่านมีครูบาอาจารย์ที่ดี มีหลวงปู่มั่น หลวงปู่พรหมไปหาหลวงปู่มั่นครั้งแรกที่เชียงใหม่ ท่านมีประสบการณ์ในการเป็นพ่อค้ามาก่อน พอไปเห็นหลวงปู่มั่นครั้งแรก โอ้โฮ! ชื่อเสียงคับประเทศไทย ตัวเล็กๆ

เวลาเข้าไปกราบหลวงปู่มั่นนะ “มองคนอย่ามองภายนอก”

โอ้โฮ! หลวงปู่พรหมนี่สะดุ้งเลย

มองคนอย่ามองรูปลักษณ์ภายนอก คุณค่าของคนมันอยู่ที่คุณธรรมในใจนั้น ไปหาหลวงปู่มั่น หลวงปู่มั่นบ่มเพาะเป่ากระหม่อมมา หลวงปู่พรหมเป็นพระอรหันต์

อันนี้มันมีประวัติครูบาอาจารย์ของเราท่วมท้นขนาดนั้น ประวัติครูบาอาจารย์ท่วมท้นขนาดนั้นนะ กิเลสมันยังเที่ยวตอด เที่ยวหยอก เที่ยวล่อในหัวใจของคน คนเรา

ขนาดนี้พระอรหันต์นะ หลวงปู่พรหมเป็นพระอรหันต์ เพราะหลวงตาท่านยืนยัน แล้วกระตุกท่านก็เป็นพระธาตุห่มด นี่พระอรหันต์นะ นี่ประวัติพระอรหันต์ แต่ประวัติพระอรหันต์กว่าจะผ่านวิกฤติมา มันผ่านวิกฤติมาอย่างไร

แล้วนี่ก็เหมือนกัน กลับมาที่คำถาม “แล้วผมจะอย่างไร ผมควรจะทำอย่างไร”

มันอยู่ที่วาสนา ถ้าวาสนาของเรา ถ้าเราจะเปลี่ยนวิถีชีวิต เปลี่ยนสังคม เสียสละออกไป แล้วมันจะไปรอดหรือไม่รอด

มันก็อยู่ที่วาสนาของคน วาสนาของคน เพราะอะไร เพราะเราอยู่ในหมู่ เห็นมามาก พระบวชแล้วสึก พระสึกแล้วบวช เราเห็นมาเยอะมาก ฉะนั้น มันเป็นสิทธิของบุคคล

เวลาจะบวชจะสึกมันทุกข์มันยากของมัน เวลากิเลสมันรุ่มลุ่มมันระ นอนนี่นอนหัวจมเลย ทำอะไรไม่ได้เลย

เวลาทางโลก พระจะสึก สุภาพสตรีจะคลอดบุตร ห้ามไม่ได้ ห้ามไม่ได้

อันนี้มันอยู่ที่วาสนา อยู่ที่วาสนาของคนนะ เราอยู่ในกลุ่มของหมู่เพื่อนเห็นเขาสักเขา
บวชกันอยู่ แต่เราไม่เคยคิดจะสักเลย ไม่เคย ไม่เคยคิดว่าจะสักเลย ไม่เคย เพราะภูหนิโลกมา
โลกวุ่นวายหนอ โลกสับสน โลกเห็นแก่ตัว

เรามีพรรคมีพวก มันมีเพื่อน เราคบเพื่อนมาเยอะ เห็นแก่ตัว เพราะอะไร เพราะภาษา
กลุ่มเพื่อนนะ เราเสียสละเต็มที่ รักนี้รักเต็มที่ แต่ไม่เคยได้รับผลดีกลับมาเลย

บวชแล้วไม่คิดจะสักเลย ไม่เคยเลย แต่เคยฝันว่าสัก ฝันว่าสักนะ ตกใจตื่นขึ้นมารีบ อ้อ!
ฝันไป ยังอยู่ ยังไม่ได้สัก นึกว่าสักไปแล้ว ฝันว่าสักไปเกี่ยวกับเพื่อนนะ พอตื่นขึ้นมา เฮ้ย! ภูยัง
เป็นพระอยู่เว้ย ตื่นมารีบจับเลย อ้อ! ยังอยู่ๆ

ไม่เคยคิดจะสัก ไม่เคยเลย พุดนี้ไม่ใช่ฮวด พุดถึงวาสนาของคน พุดถึงความคิดของคน
ความคิดคนไม่ได้นะ ความคิดของคนมันผุดขึ้นมาไม่มีใครทันมันหรอก จิตใต้สำนึก โอ้โฮ! มัน
กรรมเลวร้ายมาก

ตอนนี้มีลูกศิษย์มาหาเยอะมาก “มันผุดมาเอง หลวงพ่อ มาผุดขึ้นมาเอง หลวงพ่อ มัน
ผุดขึ้นมาเอง”

นี่ไง กรรมไง กรรม เยอะแยะ ไม่ใช่คนเดียว เยอะแยะ มันผุดขึ้นมา แล้วใครจะไปคุมมัน
นี่พุดให้เห็นไง

แต่เราไม่เคยคิดจะสัก ขอยกทางนิตหนึ่ง แต่เคยฝัน เคยฝันสองหนสามหน ฝันว่าสักนะ
แปลก พอฝันว่าสัก สะดุ้งตื่นเลยนะ รีบจับเลย อ้อ! ยังอยู่ๆ ยังไม่ได้ไป แต่คิดว่าจะสัก ไม่มี ไม่
เคยเลย อันนี้พุดถึงข้อที่ ๑.

“๒. หลังจากทำความสงบก็จะคิดเพลนแต่พุ้งธรรม คิดแต่คำสอนของพระพุทธเจ้า ตัด
แปะ ต่อกันเป็นชั่วโมงๆ ปรงแต่งแต่เรื่องคำสอน”

ไอนี้มันก็เป็นวาสนาของคนนะ ถ้าพุดภาษาเรานะ ถ้าเป็นทางโลก อย่างนี้ก็ถือว่าบุญนะ
คิดเรื่องคำสอน พุ่งเรื่องในธรรมดีกว่าไปพุ่งเรื่องทางโลก ดีกว่าไปพุ่งเรื่องกิเลส พุ่งเรื่องแต่จะ
เอาชนะคะคานคนอื่น

ถ้าพูดถึงเปรียบเทียบกับโลก นี่บุญนะ แต่ถ้าพูดถึงการปฏิบัติ อันนี้กิเลส

เห็นไหม วุฒิกวาระเป็นขั้นๆ ขึ้นมา จากคนที่ไม่ศรัทธาให้มาศรัทธา จากคนที่ศรัทธาจะปฏิบัติอย่างไร คนที่ปฏิบัติจะปฏิบัติได้หรือปฏิบัติไม่ได้ ถ้าปฏิบัติสูงขึ้นไป

นี่ก็เหมือนกัน ถ้าพูดถึงว่าฟังในธรรมๆ ฟังในธรรมเข้าไปในสังคมพระปฏิบัติด้วยกัน สังคมนักปฏิบัติคอยอดเขาได้เลย ฟังได้เต็มที่เลย เขาต้องฟังเราด้วย เพราะอะไร เพราะเขาฟังไม่ได้อย่างเราไง เขาไม่ได้ชี้ไม้้อย่างเรา เราชี้ไม้ ถ้าเป็นทางโลก ดีกว่าฟังเรื่องกิเลส

แต่ถ้าเป็นทางปฏิบัติ นี่คือสัญญา นี่คือลูกตุ้มถ่วงหัวใจทำให้หัวใจไม่พัฒนาขึ้น นี่มันเป็นขั้นๆ ของมัน เป็นขั้นๆ ของมัน วุฒิกวาระเป็นขั้นๆ ขึ้นไป

ถ้าอย่างนี้แล้วถ้าบอกว่านี่เป็นการตัดแปะ เอาธรรมะพระพุทธเจ้ามาตัดแปะใจเรา

ถ้ามันอย่างนั้นเรารู้ตัวแล้วเราก็กพัฒนาของเรา เราแก้ไขของเรา ถ้าเราแก้ไขของเรา เราทำให้ดีขึ้น คือว่าเราจะมาปฏิบัติของเรา

“๓. ในใจมีแต่มานะ อหังการ อดดี ฟังคำสอนของคนอื่นไม่ได้ ไต่แย้งเขาตลอด”

คนมีปัญญาก็เรื่องของคนมีปัญญานะ คนมีปัญญาคือไม่เชื่อใครง่ายๆ แต่คนมีปัญญามันก็ต้องมีสติรู้จักอ่อนน้อมถ่อมตน โดยนักปราชญ์ การฟังดีว่าการพูด การฟังเราได้ประโยชน์ทั้งสิ้น การพูดมีแต่เปิดอกให้เขาดู คนจะโง่ฉลาดเขาดูที่การพูดการจา ถ้าพูดจาโง่เง่าแต่ตุนมันจะฉลาดได้อย่างไร

คนที่ฉลาดเขาจะพูดด้วยเหตุด้วยผล คนที่ฉลาดเขาจะเงี่ยหูฟังแล้วเขาจะตัดสินใจว่าคนนั้นโง่หรือฉลาด ถ้าคนฉลาดจะไม่พูดโง่ๆ อย่างนี้ คนฉลาดเขาต้องพูดแต่เป็นเหตุเป็นผล

ถ้าคนมีแต่อวดดีมันพูดแต่โง่ๆ แต่มันคิดว่าฉลาดไง คนโง่ชอบอวดฉลาด

คนฉลาดเขาชอบฟัง ชอบฟังเพื่อเสริมสติปัญญาพัฒนาตนเองขึ้นมาให้เป็นผู้ที่ฉลาดด้วยเหตุด้วยผล นี่พูดถึงว่าถ้ามีสติปัญญาเป็นอย่างนี้ไง นี่พูดถึงว่าถ้ามันเป็นจริงๆ มันก็เป็นจริงอย่างนี้

นี่เขาบอกไป “หลวงพ่อกเคยตอบปัญหาผม คนอย่างมึงไม่ได้ทั้งวัน”

ไม่ได้ทั้งวันก็ตอนที่เขียนปัญหามาถามนี่แหละ คำถามวนไปวนมา ถามปัญหานี้ละ ครั้งสองครั้งจับได้แล้ว ถ้าครั้งนี้มานะ หนึ่งบวกหนึ่งเป็นสอง ครั้งที่สามนะ แปะบวกแปดเป็นยี่สิบ ครั้งที่สองคุณด้วยร้อยคุณด้วยพัน เออ! อย่างนี้ตอบแล้วสนุก

หนึ่งบวกหนึ่งเป็นสอง ศูนย์บวกศูนย์เป็นเท่าไร แล้วศูนย์ไม่มีเลย

โอย! ปัญหานี้ อ่านปัญหามันจะรู้เลยว่าสูงหรือต่ำลง ถ้ามันวนอยู่กับที่ แสดงว่ามึงย่ำอยู่กับที่ ไร้สาระ ถ้ามันดีขึ้นมันก็จะพัฒนาขึ้น

เพราะมันวนอยู่กับที่นะ จบแล้ว ใ้ฉันคือมารยาสาไทย แล้วเราก็จะมาเียนยกกันอยู่อย่างนี้ไซ้ไหม สำนักปฏิบัติต้องได้แย่งธรรมะกันเพื่ออวดคนอื่นหรือ

หุบปากซะ หุบปากแล้วนั่งลงนั่นนะของจริง ถ้าจะมาโต้แย้งกันอยู่อย่างนั้นมันไม่เป็นประโยชน์

เขาบอก “หลวงพ่อกเคยตอบปัญหาผมไป คนอย่างมึงพูดไม่ได้ทั้งวัน”

ได้ห้าวันด้วย ได้เดือนหนึ่ง ได้ปีหนึ่งเลย หุบปากซะ ดีหรือชั่วเรารู้ของเรา นี่พระกรรมฐานนะ

ภาษาเรา เราเป็นหัวหน้าเท่านั้น ถ้าเราไม่เป็นหัวหน้านะ กูอยากอยู่คนเดียวจริงๆ อยู่คนเดียวรู้สึกดีมาก แต่นี่เป็นหน้าที่

พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ สังฆธรรมไม่มีใครแสดงออก แล้วสังฆธรรมมันคืออะไร

ที่ทำอยู่นี้เพื่อให้สังฆธรรมมันชัดเจนขึ้นมาเท่านั้นเอง เพื่อสังฆธรรม ไม่ใช่เพื่อใครทั้งสิ้น

แต่ถ้าไม่ใช่หน้าที่นะ เดียวพอโยมกลับแล้วนะ พอเรากลับกุฏิแล้วนะ ใครพบเราไม่ได้เลย กติกาของเราคือไม่มีใครพบเราได้ เฉพาะตรงนี้เท่านั้น วันๆ หนึ่งเราพูดกับโยมแค่นี้ แล้วก็ฉันทาร้อนกับพระ อย่างอื่นใครพบเราไม่ได้ ถ้าเป็นความจริง ไม่มีใครพบเราได้เลย

นี่พูดถึงจะไปอวดใคร จะไปอวดใคร

นี่ไง ไฉนคนโง่มันชอบพูดชอบอวด คนจริงเขาชอบฟัง นี่พูดถึงเอาสัจจะเอาความจริงนะ

ฉะนั้น สิ่งที่ว่ามันเป็นวาสนานะ ว่าเขาจะมีอำนาจวาสนาหรือไม่ หลวงพ่อคอยชี้ทาง

เวลาเอ็งไปสุขไปทุกข์เป็นชีวิตของเอ็งนะ ใครถ้ามีสติปัญญาเล็กน้อยแคไหนแล้วเลือกเส้นทางของตน ถ้าเลือกเส้นทางของตนแล้วต้องสู้ แล้วถ้าสู้ เราถึงส่วนใหญ่เรื่องนี้เราไม่ค่อยพูด เพราะชีวิตของคนเป็นสิทธิ์ของผู้นั้น ผู้นั้นจะมั่นคงมากน้อยแคไหนเป็นสิทธิ์ของเขา

แล้วถ้าเวลาสิทธิ์ของเขาแล้ว ถ้าออกไปเผชิญแล้วนะ ภาษาเราเลยนะ ทุกข์แน่นอน พระนี่ทุกข์แน่นอน เวลากิเลสมันพื้ขึ้นมา กิเลสมันเหี้ยม โอ้โฮ! โคตรทุกข์เลยละ หลวงตาร้องให้เลย แต่หลวงตาท่านก็ชนะกิเลสมาเป็นพระอรหันต์เหมือนกัน

พระอรหันต์แต่ละองค์ๆ ท่านผ่านวิกฤติ ผ่านอุปสรรค ผ่านมาทุกอย่าง ท่านถึงเป็นพระอรหันต์ ไม่ใช่ชนอนตื่นขึ้นมาแล้วพระอรหันต์ ทำอะไรก็เป็นพระอรหันต์ ไฉนคนโง่ชอบคุย แต่ถ้าเป็นของจริงนะ ของจริงจะเป็นแบบนี้

ฉะนั้น มันเป็นวาสนาของผู้ถาม ถ้ามีวาสนา แล้วถ้าจริงจัง แต่พูดได้เลย ทุกข์แน่นอน เพราะอะไร เพราะปัจจุบันนี้กิเลสมันยังไม่โดนขังคุกเลย เอ็งยังคิดอย่างนี้ แล้วถ้าพอบวชมาแล้วมันขังคุกแล้วนะ เพราะเป็นพระมีศีล ๒๒๗ ไปไหนก็ไม่ได้นะ มันอยู่ในทรงขังนะ โอ้โฮ! ยิ่งทุกข์เข้าไปใหญ่เลย จะนั่งสมาธิแล้วยิ่งทุกข์เข้าไปใหญ่เลย

ทุกข์แน่นอน ก่อนที่จะสุขมันต้องผ่านทุกข์ก่อน ก่อนที่จะรู้ความจริงมันต้องเผชิญกับความจริงก่อน นี่คือสัจจะ นี่คือความจริง นักสู้ต้องเป็นแบบนี้ ผู้ปฏิบัติต้องเป็นแบบนี้ จบ

ถาม : เรื่อง “ถือบวชเป็นแม่ชีแล้ว จำเป็นต้องสมาทานศีลทุกวันอีกหรือไม่”

กราบเรียนนมัสการหลวงพ่อก่อนที่เคารพอย่างสูง ขอโอกาสถามเพื่อความกระจ่างในการปฏิบัติดังนี้

๑. ถือบวชเป็นแม่ชีแล้ว เราจำเป็นต้องสมาทานศีล ๘ ทุกวันหรือไม่ เห็นเพื่อนแม่ชีด้วยกันมักจะสมาทานศีล ๘ ก่อนสวดมนต์ทำวัตรเย็นเสมอ ดังนี้เป็นการถูกต้องหรือไม่

ก็ในเมื่อครั้งที่ขอบวชชี ขอถือไตรสรณคมณ์ สมาทานศีล ๘ ครบถ้วนแล้วก็หมายความว่า นับตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไปจะเพียรพยายามระวังรักษาศีลทั้ง ๘ ข้อนั้นไม่ให้ขาด ไม่ให้ทำลาย ไม่ให้ต่าง ไม่ให้ทะลุ ทั้งกาย วาจา ใจ เช่นนี้แล้วยังจำเป็นต้องมาสมาทานขอรักษาศีล พรหมจรรย์อยู่ทุกๆ วันอีก

ก็หมายความว่า เราเริ่มเพียรระวังรักษาศีลทั้ง ๘ ข้อนั้นใหม่อีก เพราะตลอดวันที่ผ่านมา อาจทำให้ศีลตัวเองขาด ศีลมัวหมอง ศีลต่างพร้อย แล้วมันจะเป็นบุญเป็นกุศลหรือไม่คะ

ขอความเมตตาท่านพระอาจารย์โปรดให้ความกระจ่างด้วย เพื่อการปฏิบัติให้ถูกต้อง ตรงทางต่อไป

๒. ตามปกติพระสงฆ์ท่านลงอุโบสถและปลงอาบัติทุกๆ ๑๕ คำ แล้วถ้าแม่ชีจะขอสมาทานศีลทุกๆ ๑๕ คำได้หรือไม่คะ

๓. แม่ชี ชีพราหมณ์ อุบาสก อุบาสิกา ผู้มาถือศีลปฏิบัติธรรมที่วัดในระยะสั้นๆ ถือเป็นนักบวช เป็นอนาคาริกเหมือนพระภิกษุสงฆ์หรือไม่

เวลาทำวัตรเช้า สำหรับพระภิกษุและสามเณรท่านจะมีการสวดกล่าวปฏิญาณตนว่า จีรปรินิพพุตมปิ ตํ ภควนฺตํ อุตฺตมํ อรหันตํ สมฺมาสมฺพุทฺธํ

กรณีแม่ชีหรือชีพราหมณ์ผู้มีศรัทธาออกบวชจากเรือน ไม่เกี่ยวข้องกับด้วยเรือนแล้ว (เป็นอนาคาริกแล้ว แต่บางคนบวชเพียงระยะสั้น ๗ วัน ๑๕ วัน หรือบวชเป็นชีในช่วงเข้าพรรษา) ควรจะกล่าวปฏิญาณตนเหมือนพระภิกษุ สามเณร หรือสวดมนต์อุบาสก อุบาสิกา กล่าวจึงจะถูกต้อง ขอท่านอาจารย์โปรดให้คำแนะนำในการปฏิบัติที่ถูกต้องด้วย ขอขอบคุณอย่างยิ่ง

ตอบ : อันนี้มันอยู่ที่วาสนานะ วาสนาเพราะอะไร เพราะการออกบวชใหม่ๆ มันจะแบบว่าจับต้นชนปลายไม่ถูกเพราะเราไม่มีประสบการณ์ใช่ไหม แล้วเราไปอยู่ในสังคมใด สังคมใด ประเพณีปฏิบัติอย่างไร เราก็คิดว่าสังคมนั้นประเพณีปฏิบัติถูก

เวลาเราบวชใหม่ๆ เรื่องอย่างนี้เราสับสนมากเลย สับสนว่า หนึ่ง เพราะเรามาแบบคนมีติดบอด เรามาแบบไม่รู้อะไรเลย แล้วก็มีครูบาอาจารย์เยอะเยอะ ครูบาอาจารย์ก็สอนร้อยแปดพันเก้า ถามเสียตอบมั่ว ไปไหนมา สามีวาสสองศอก วุ่นวายๆ วุ่นวายมาก

สุดท้ายแล้วนะ เราก็ปฏิบัติของเราแบบไม่มีครูบาอาจารย์ ยังไม่ได้เข้าไปหาครูบาอาจารย์เิง เพราะอยากจะฝึกตนให้ทำอะไรให้ได้เป็นก่อน เขาเรียกขอนิสัยๆ ขอให้มันมีนิสัยเป็นสมณะบ้าง ให้รู้จักประเพณีวัฒนธรรมของชาวพุทธก่อน แล้วค่อยไปหาครูบาอาจารย์เิง

แล้วไปเห็น พอไปเห็นอะไร เพราะด้วยด้วยวุฒิภาวะ ด้วยด้วยประสบการณ์ เห็นเขาพูดอะไรแล้วเชื่อๆ อู้ฮู! ยิ่งพระพูดยิ่งเชื่อ ยิ่งพระห่มผ้าดำๆ พุด แหม! มันขลัง ไปไหนมา สามารถสองศอก ถามช้าง ตอบม้า ไม่มีใครรู้จริงสักคน วุ่นวายน่าดูเลย

แล้วพอไปอยู่ทางภาคอีสาน ไปอยู่กับครูบาอาจารย์เิง เวลาครูบาอาจารย์เิง เวลาพูดถึงว่าศีล ๕ ศีล ๕ เวลาสับสนปนเป ภาคกลาง พวกเกจิอาจารย์ พวกประเพณีวัฒนธรรม เกียวกันเลย วัดนั้นดีกว่าวัดนี้ พิธีกรรมนั้นดีกว่าพิธีกรรมนี้ สังฆทานภูตีกว่าสังฆทานมิ่ง มิ่งผิด ภูตูก...บ้า

พอเราขึ้นไปภาคอีสานไปเจอครูบาอาจารย์ หลวงปู่เ็น ศีล ๕ ศีล ๕ มันมีอยู่โดยมนุษย์โดยสัญชาตญาณ ศีล ๕ คือหัว ๑ แขน ๒ เท้า ๒ คือศีล ๕ ศีล ๕ จะไปขอจากใคร นี่เวลาครูบาอาจารย์ที่เป็นธรรมท่านพูดจากธรรมนะ

จริงๆ แล้วเิงไปขอพระ พระให้ศีลเิงได้หรือ ไปขอพระพุทเจ้า พระพุทเจ้ายังให้เิงไม่ได้เลย ไปหาหลวงตา หลวงตาท่านพูดเลย “ไปขอศีล ๕ มันได้ศูนย์ ๕ ขอศีล ๘ มันได้ศูนย์ ๘ มันได้แต่ศูนย์ มันไม่เคยได้ศีลเลย”

ศีลมันเกิดจากการประพฤติปฏิบัติ ศีลมันจะเกิดจากการกระทำ ศีลไม่ใช่เกิดจากการขอ

เราไปขอศีล ๕ ปาณาติปาตา ไม่ฆ่าสัตว์ แล้วมึงตบยุงบีบ เิงว่าศีล ๕ มึงอยู่ไหม มึงไปขอศีล ๕ มา แล้วยุงกัด นี่ศีล ๕ เพราะกูไม่บีบเิง ถ้ากูตบบีบ ก็มึงฆ่าสัตว์

ศีล ๕ มันอยู่ที่เราไม่ทำ เราไม่ทำผิดศีล ๕ ศีล ๕ มันอยู่ที่เรา ศีล ๕ มีอยู่แล้ว

แล้วเวลาศีล ๕ เวลาเราอยู่กับครูบาอาจารย์เิง หลวงปู่เ็นท่านบอกเลย ศีล ๕ มันมีอยู่กับมนุษย์โดยธรรมชาติ ศีระะ ๑ แขน ๒ เท้า ๒ คือศีล ๕

แต่มันอย่างว่า การปกครอง การปกครอง เรื่องของสังคม เรื่องประเพณีวัฒนธรรมใน เวลาประเพณีวัฒนธรรม ใ้ศาสนาพิธี เวลาพิธี เวลาเถรสมาคมหรือครูบาอาจารย์ที่ท่านฉลาด ท่านก็ไปศึกษาพระไตรปิฎกมา แล้วก็มาเขียนเป็นตำราไว้ไง เป็นศาสนาพิธีก็เป็นพิธีกรรมไง

เวลาเป็นพิธีกรรม เวลาขอศีลๆ อาราธนาศีล จะทำอะไรก็ต้องสะอาดบริสุทธิ์ก่อน แล้วก็ คิดใจ อยากเป็นพระที่ดี อยากจะเป็นอุบาสกที่ดี จะทำบุญกุศลก็ต้องสะอาดก่อน ก็ต้องสะอาด ก่อน

แล้วสะอาดอย่างไร เข้าห้องน้ำอาบน้ำหรือ

ถ้าสะอาดก่อนก็ต้องมีศีล ๕ ใจ ถ้ายังไม่มีศีล ๕ ก็อาราธนาศีลก่อน อาราธนาศีลก่อน พออาราธนาศีลก่อน พระก็ให้ศีล โอ้ย! สะอาด สะอาดแล้วก็ทำบุญได้โดยความสะอาด ได้บุญ เยอะไง ศีล ๕ โดยการอาราธนาศีล

แต่พระกรรมฐานเราเขาเรียกว่าวิริติ วิริติ ไม่ต้องขอจากใครทั้งสิ้น อยากจะถือศีลนี่ก็ศีล เดียวนี้ ศีล ๘ ก็ได้ ศีลอะไรก็ได้ นี่เลย แต่เวลาถ้าเป็นพระนี่ไม่ได้ พระศีล ๒๒๗ ต้องมี อุปัชฌาย์ยกเข้าหมู่ นั่นศีล ๒๒๗

ศีลนะนี่ก็ได้เลย ศีลนี่เขาได้เลย นี่คือวิริติศีล วิริติเอา วิริติขึ้นมาเลย ถ้าเราอยากถือศีล ๕ เราก็วิริติให้เราจะถือศีล ๕ เราตั้งสัจจะไง วิริติคือตั้งสัจจะว่าจะทำ แล้วถ้าศีลมันขาด เราก็ วิริติเอา นี่ถ้าเป็นลูกศิษย์กรรมฐานเขาทำกันอย่างนี้

แต่ศาสนาพิธีนะ พิธีการอาราธนาศีลก็ถูกนะ พิธีอาราธนาศีลมันเป็นวัฒนธรรมของชาว พุทธ ถ้าชาวพุทธไม่มีประเพณีวัฒนธรรม จะเป็นพุทธขึ้นมาได้อย่างไร

เวลาเขาบอกว่า พวกนี้ประเทศไทยนับถือพระพุทธศาสนา พระพุทธศาสนาคือสอนอะไร พระพุทธศาสนาสอนอะไร

นี่ก็เป็นประเพณีของชาวพุทธคืออาราธนาศีล ศีล ๕ ศีล ๘ แต่พระกรรมฐานเราไม่ได้มา อวดว่าใครมีศีล ใครสะอาด ใครบริสุทธิ์ไง แต่เวลาจะประพฤติปฏิบัติขึ้นมา เราจะทำให้เป็น ความจริงของเราไง ถ้าเป็นความจริงของเรา ก็เลสมันจะหลอกเราไม่ได้ใช่ไหม

ถ้ามันไม่เป็นความจริง อู้อู! ศิลก็ไม่มี แหม! นั่งภาวนาๆ เอาศีลมาจากไหน มันก็คิดอยู่นั่นนะ เราก็วิวัติ วิวัติว่าเราถือศีล ๘ ศีล ๑๐ เราวิวัติขึ้นมาเป็นศีล

พอศีลขึ้นมาแล้ว มันจะทำผิดนะ เมื่อกี้เพิ่งตบยุง นั่งอยู่นั่นเพิ่งตบยุงแป๊ะมาเลย แล้วมานั่งอยู่นี่ แหม! มาวิวัติเอา ก็ตบเมื่อกี้ก็เป็นศีลขาดตอนนั่นไง ตอนนี้นั่งภาวนานี้ก็วิวัติเดี๋ยวนี้อยู่ ไข่ที่ตบยุงตอนนั้นแล้วไป รู้ว่าผิดแล้ว ตอนนี้จะถือศีล ๕ วิวัติ เออ! ศีลเกิดตรงนี้ เกิดเลย

วิวัติต้องมีสัจจะ มีสัจย์ คนไม่มีสัจย์ภาวนาไม่ได้ คนไม่มีสัจย์ทำให้ใจเข้มแข็งไม่ได้ คนที่จิตใจไม่เข้มแข็ง โลเล ภาวนาไม่ได้ นั่งภาวนาคิดไปเรื่อยแปด นั่งภาวนาแม่งมันไปรอบโลกเลย

แต่ถ้าคนมีสัจจะ คิดอย่างไร ทำอย่างนั้น ตั้งสัจจะเดี๋ยวนั้น วิวัติเดี๋ยวนั้น นี่คือนิวัติศีล แล้วถ้าปฏิบัติเป็นจริงเป็นจัง เป็นจริงเป็นจังจนมีคุณธรรมในใจ นั่นเขาเรียกอริศีล

อริศีลคือมันเป็นศีลในตัวมันโดยธรรมชาติ พระอรหันต์อริศีล ไม่มีเจตนาทำชั่ว ไม่มีเจตนาเรื่องของอริวิชา ไม่มีเจตนาของความเลวทราม อริศีลเป็นศีลโดยธรรมชาติ มันไม่มีการไต่ต่ำ ไม่มีการคิดชั่ว ผิดศีลไหม

นี่พูดเรื่องศีลก่อนนะ เพราะอะไร เพราะคำถามมันถามแล้วมันจะบอกว่า ที่นั่นทำอย่างนั้น ที่นี้ทำอย่างนี้บ๊ิบ เราจะไปยกกันไถว่าวัดนั้นทำถูก วัดนี้ทำผิด เราเห็นอย่างนี้มาเยอะ วัดนั้นทำถูก วัดนี้ดีกว่าวัดนี้...ดีจริงหรือ

ดีจริงนะ มันต้องมีดีแบบหยาบๆ ดีอย่างกลาง ดีอย่างเลอเลิศ ดีอย่างเลอเลิศ ดีจนหลุดพ้นจากวัฏฏะ ไม่มีอะไรเป็นข้อแม้เลย สะอาดบริสุทธิ์แล้วรู้ด้วย นี่พูดถึงข้อเท็จจริงใจ

ฉะนั้น เขาบอกว่า ที่เขาถือบวชศีล ๘ ควรทำอย่างไร

ถ้ามันควรทำอย่างไร ถ้าจิตเราเป็นธรรม ถ้าเป็นลูกศิษย์กรรมฐาน เรื่องนี้ไม่มีปัญหาเลย ศีลของเรามีอยู่แล้ว

แต่เขาบอกเวลาเขาสวดมนต์ เวลาพระเขาสวดมนต์อย่างนั้น แม่ชีจะสวดได้ไหม

สวดได้ทั้งนั้นนะ เพราะการสวดมนต์ สวดมนต์เวลาสวดธัมมจักขุ สวดสิ่งต่างๆ สวดได้ทั้งสิ้น แล้วทำไมเรามาสวดเรื่องศีลไม่ได้ เณร สามเณรสิกขา เณรเวลาสวดมนต์มันสวด

สามเณรสิกขา คือ ศีล ๑๐ ของมันนะ เวลาพระลงอุโบสถ ลงอุโบสถนี้เป็นอุโบสถสามัคคี อันนี้เป็นวินัยกรรม

คำว่า “วินัยกรรม” ต้องทำนะ อย่างกบปีย กโรหิ อันนี้มันเป็นวินัยกรรม ต้องทำ ถ้าไม่ทำนะ อาบดินั้นปิดไม่ได้ คำว่า “วินัยกรรม” อุโบสถนี้เป็นวินัยกรรม วินัยกรรมคือการกระทำให้มันครบสมบูรณ์เป็นวินัยขึ้นมา อุโบสถคือเรียกว่าวินัยกรรม ต้องทำ

แล้วอย่างเขา เขาบอกว่าเป็นแม่ชีทำได้ไหม

ถ้าจะทำอย่างไรทำได้ทั้งสิ้น นี่พูดถึงข้อที่ ๑.

“๒. การลงอุโบสถของพระ เราทำได้หรือไม่”

“๓. ถ้าแม่ชีเป็นอุบาสก เป็นอนาคาริกหรือไม่”

เป็น ถ้าเราเป็น ถ้าเราเป็น เรามีสัจจะมีความจริง มันเป็นอย่างอยู่แล้ว ขอให้จิตใจเราเข้มแข็ง จิตใจเราเป็นจริง

เรื่องสิ่งที่ศาสนพิธี พิธีกรรมในพระพุทธศาสนา อันนี้มันเป็นพิธีกรรม มันอยู่ที่วาสนานะ ถ้าวาสนาของคนที่มีมันเข้มแข็งมีสัจจะ อย่างเช่นหลวงตาตั้งสัจจะแล้วนั่งตลอดรุ่ง ถืออุคตค์ต้องอุคตค์ ทำอะไรทำอย่างนั้น นี่มีสัจย์

มีศีล มีสัจย์ ศีลมันเป็นข้อห้าม สัจจะในใจเราต่างหาก สัจจะในใจเราต่างหากแน่นอน ถ้าสัจจะนี้เป็นความจริงแล้วมันจะพัฒนาขึ้น

แต่มนุษย์ที่เวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะมันมีเวรมีกรรมมาไม่เหมือนกัน มีความชอบมาไม่เหมือนกัน ความถนัดไม่เหมือนกัน มันอยู่ที่ความถนัด ความชอบของคน แล้วก็มาเถียงกันที่ความถนัด ความชอบต่างๆ วางไว้ กลับมาที่ตัวผู้ถามนะ

ถ้าเราเห็นเขาทำ เราก็ทำตามเขา ถ้ามันไม่กอดันเราจนเกินไป เราก็ทำตามเขา แต่มันเป็นสิทธิ์ของเราในใจของเราจะคิดอย่างไร

แล้วถ้าเราทำ เราทำอย่างที่ว่านี้ อาราธนาศีลนี่คือพิธีกรรม แล้วพิธีกรรมนะ หลวงตา ท่านพูดหยอกเรื่อย “ลูกนั้ก็ต้องขอศีล ลูกนั้ก็ต้องขอศีล” ก็ดูพิธีกรรมสิ

แต่ถ้าเป็นจริง วิรติ มันมีพร้อมอยู่แล้ว

แต่วิรติแล้วมันก็ไม่ขลังไง จัดงานพิธีก็ไม่ได้ หลอกตั้งค์ใครก็ได้ จะหลอกตั้งค์ใคร “จุดเทียนๆ อาราธนาศีล”...โกหกทั้งนั้น

แต่ความจริงๆ เรามีสมบรูณ์อยู่แล้ว แต่ถ้าไม่มีพิธีกรรมมันหลอกกินไม่ได้นะ ไปวัดไหนก็มีแต่พิธีกรรมทั้งนั้นนะ ที่เราถึงปฏิเสธพิธีกรรมทั้งหมด พิธีกรรมมันบังความจริงจิงของคน มันบังหัวใจของคน มันบัง เอาพิธีกรรมไป ภูไม่ต้องพูดอะไรเลย พิธีกรรมครึ่งวันนะ ภูขลังฉิบหายเลย

แต่ของเราไม่มี มีแต่สัจจะความจริงนี่ แสดงธรรม สัจธรรมมันเข้าสู่หัวใจแล้วมันเป็นความจริงของมัน

ฉะนั้น ถ้ามันไม่วุ่นวายกับเรา เราอยู่ในวัดใด อยู่ในชุมชนใด เราก็ก๊ากับเขา คือว่าเราไม่ไปขัดไปแย้งไปเกิดมีปัญหา แต่สิทธิในใจของเราอีกเรื่องหนึ่งนะ

แล้วถ้าเรามั่นคง อาราธนาศีล วิรติศีล แล้วถ้าเป็นอธิศีลละ ศีลโดยสัจจะเลย ไม่มีเจตนาทำชั่ว ไม่มีใดๆ ทั้งสิ้น แต่ต้องให้เป็นจริงนะ ถ้าคนอ้างอย่างนี้เรื่อย อ้างเพราะขี้เกียจ อ้างเพราะไม่อยากทำอะไร แล้วมันก็เป็นขี้ลอยน้ำ ไม่ได้อะไรเลย

แต่ถ้าเป็นความจริงนะ สติวินัย สมบรูณ์แบบ เทวดา อินทร์ พรหมยังต้องยอมรับ อย่าว่าแต่มนุษย์ เหนือวิภูฏะ พันจากรวิภูฏะ ดีกว่าสิ่งที่มีมนุษย์เห็นอีก มนุษย์นะมองไม่เห็นต่างหาก นั่นคืออธิศีล เอวัง